

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
ДИРЕКЪТ НА СТАРАТА НИ
КЪЩА

chitanka.info

Той подпира старата, бащината къща. Прав дъбов дирек, предялан с брадва надве-натри. Върху него лежи водоравна греда, наречена „майка“, дето носи втория кат на къщата и покрива с каменните плочи.

Двеста и повече години дирекът неуморно крепи гредата-майка и плетениците от камък и дърво, облегнали се върху нея. И не се е извил, нито пропукал. Достойно бе издържал и прочутото земетресение през хиляда деветстотин дваисет и осма, и тежката зима през трийсет и втора, когато на покрива се беше струпала пряспа, висока човешки бой, а „майката“ се беше бая огънала.

Червеи са се опитвали да видят сметката на дирека, но зъбчетата им срещнали челичената дървесина, и само го леко одраскали. И мъглата не беше мирна седяла — мокрила го беше много есени наред, след това слънцето го бе сушило, а праховете земни се бяха втривали в него, докато направили повърхността му влакнестосива, като козинка. Застудее ли, козинката на дирека настръхва. Овлажни ли я мъглата, около всяка власинка се събира бисерна капка и дирекът светне, като сребърен... Сетне пак огрее слънцето, среброто изчезва: и се вижда, че дирекът е стар, измъчен, умъдрял — много патил и много видял.

На дирека баща ми връзваше мулето. Мулето — неспокойно, гладно, злонраво — все шаваше, въртеше глава и жулеше дървото, та и сега личат следите от немирния оглавник. Още си седи и кривата кука, закована на дирека с цигански пирон, на която баща ми окачваше месото, взето на вересия от касапина Юрдан. Под куката някакви чертици и черти отбелязват колко крини жито сме взели в заем от чичо ми Рангел, а други напречни — кога и колко баща ми му е върнал...

Има върху дирека на къщата и един засек от удар с брадва. Дядо ми искал да събори пълната с дряновски башибозуци къща по време на Априлското въстание, но братята му го задържали, защото в зимника се били скрили съседските момичета.

Лятно време баща ми, като се върнеше от работа, сядаше и облягаше гръб, за да му вземе дирекът потта. Дълго си почиваше — облегнат, докато се мръкне. Тогава двата дирека на къщата — живият и дървеният — се сливаха в един, за да си разделят тежестите на дома.

Въздъхнеше ли баща ми, дирекът поемаше въздишката и я препращаше към „майката“, а майката — към зеленясалите каменни

плочи на покрива, които връщаха въздишката обратно към баща ми, защото камъкът, за разлика от дървото, от въздишка не разбира.

Много си приличаха баща ми и дирекът: и двамата бяха прегърбени, сиви, безропотно мълчаливи, с тая разлика, че сега от баща ми има само една зобилница кокали, а дирекът — тъжен и престарял — продължава да носи бремето на каменния покрив. А е тъжен, защото под покрива вече няма хора. Братята ми се изселиха, а в къщата съседите складират дъбова шума за козите. И вместо да крепи сега дирекът човеци и човешки съдби — подпира сухата шума. Той е свободен: на куката за месото сега виси кошница със стари петали. Няма лудо муле да се дръпне, прахта от него да изтърси. Няма кой по заговезни хоро да удари, за да има какво дирекът да подпира и да му е сетне драго, че „майка“ се огъвала, а той не трепнал. Поне едно теле да имаше да се почеше о него, но няма и телета, нито пък стопанин има, да си подели с него въздишките.

Сивее дирекът и мълчи унесен. В един от чворовете му е пораснало фъндъче троскот, другото чворче се вира като сляпо оченце към притихналата селска улица и се ослушва дали не идва бащиното муле, дали не се чува бащината кашлица.

Ала няма ни муле, нито кашлица. Отвреме-навреме само по калдъръма отеква старешка тояжка, за да подсказе, че реката е изтекла и водата, а коритото — пресъхнало.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.